

UITGENODIGD

‘IK HEB ER TOTAAL GEEN ZIN IN’. ‘Ja, ik ook niet’. ‘Maar waarom heb je dan die uitnodiging aangenomen? Kunnen we er niet onderuit?’ ‘Tuurlijk niet, twee weken geleden afgesproken en op het laatste moment afzeggen? Dat kun je niet maken.’ Kortom, ze gaan en na afloop is het meestal: ‘Het was toch wel gezellig.’

De setting is duidelijk, Jezus heeft een uitnodiging gekregen en aangenomen van een vooraanstaand persoon. De maaltijd is eenvoudig, het is immers sabbat. Reden voor de invitatie is onduidelijk. Zo’n beste naam had Jezus niet. Voelde de gastheer zich verplicht omdat Jezus in de synagoge gepreekt had? Maar *dat zij scherp op Hem letten*, belooft niet veel goeds. Waarschijnlijk hopen ze Hem op een overtreding van de spijswetten of op een ‘ongelukkige’ uitspraak te betrappen. Zo’n maaltijd trekt toeschouwers en de genodigden willen graag bekeken worden. Een ziek waterzuchtig mens komt ook.

Soms lees je dat de farizeeërs dit gearrangeerd hadden als een val. Maar in een vooropgezette val geloof ik niet. Niets in de tekst wijst daarop en de gastheer, een van de leiders van de Farizeeën, zal dan zeker gedacht hebben: ‘NIET IN MIJN HUIS.’ Ook de reactie van de gastheer en genodigden, of liever gezegd het uitblijven hiervan, wijst in die richting.

Jezus handelt als ‘machthebbende’ zonder eerst de gastheer om toestemming te vragen. Zeer ongebruikelijk. Hij vraagt aan de wetgeleerden en Farizeeën: *‘Is het geoorloofd op de sabbat gezond te maken?’* Ze begrijpen goed wat Jezus bedoelt met genezen; niet het normale medisch handelen, maar de bovennatuurlijke genezing waar Jezus om bekend staat. Genezen op de sabbat is bij levensgevaar toegestaan, in andere gevallen moet het nog een dag wachten. Dit is een twijfelgeval. En voor deze wonderbaarlijke geneeswijze bestaat geen jurisprudentie. Kortom, de wetgeleerden kiezen de veiligste weg: *zij zwegen*.

Jezus geneest de man en zendt hem heen. Hij hoorde dus niet bij de genodigden, maar bij de toeschouwers.

Om hun denkproces de pas af te snijden doet Jezus een beroep op hun geweten en vraagt Hij: *‘Wie van u zal, wanneer zijn ezel of os in een put valt, deze er niet meteen uittrekken op de dag van de sabbat?’* Weer geen antwoord, want iedereen zou het doen. Zelfs wanneer de put droog staat en geen verdrinkingsgevaar bestaat. Maar ook het geweten houdt zich stil.

BEWIJSLAST

Let eens even op het voorbeeld dat Jezus gebruikt. Een os of ezel valt in een put. Het dier loopt niet gevaar om te verdrinken, maar wel om te veel water binnen te krijgen. De waterzuchtige man is een mens geschapen naar Gods beeld en meer dan een dier. Hij houdt teveel vocht vast. Dit is een schitterend voorbeeld van wat rabbijnen een ‘bewijs van minder naar meer’ noemen.

Zo'n sabbatsmaaltijd was ook de gelegenheid om theologische debatten op niveau te voeren. Op niveau, met mensen uit de eigen bubbel en van dezelfde klasse. Jezus sluit daarbij aan met een gelijkenis. De les tot nederigheid wordt onmiddellijk begrepen. Maar de genodigden vatten de diepere betekenis ook. Jezus heeft het over een BRUILOFTSMAAL. Voor hen een directe verwijzing naar de oordeelsdag: *'Zalig is hij die brood zal eten in het Koninkrijk van God.'* Jezus haakt hierop in met de gelijkenis van de feestmaaltijd.

GEEN KOELKAST

Als de koelkast stuk is heb je een probleem. Als je geen koelkast hebt, ligt er een ander probleem. Dat er geen koelkast is, lees je tussen de regels door in vers 16: *bereidde een grote maaltijd en nodigde er velen.* Let op: gelijktijdig worden uitnodigingen rondgebracht en wordt het feestmaal bereid. Dat moet wel, want in het warme klimaat kan het bereide voedsel niet bewaard worden.

Gastvrijheid in het Midden-Oosten is een uiterst serieuze zaak. Het aantal gasten is bekend. Als alles gereed is en de overvloedige maaltijd klaarstaat, wordt de slaaf er weer op uitgestuurd om de gasten die de uitnodiging aanvaard hebben aan tafel te nodigen.

Dan begint voor de gastheer de ellende. Het banket staat opgediend. De eerste gast komt met een smoes. Hij heeft een stuk land gekocht. Zeker toevallig een stukje land op Google Earth gezien, betaling onmiddellijk via internetbankieren geregeld. Na de aankoop moet het land nog bekeken worden. Belachelijke verklaring; er was geen internet. Even belachelijk is het hier genoemde excuus, wie houdt wie voor de gek? Hoe de aankoop van een stuk grond destijds ging, staat mooi beschreven in Genesis 23. Abraham heeft de grond vooraf geïnspecteerd. De onderhandelingen over de prijs houdt hij kort, normaal was het loven en bieden. Dat kon dagenlang duren. Het voorgewende excuus is al met al een belediging voor de gastheer.

De koper van de ossen maakt het nog bonter. Een span ossen kopen kost tijd: je kiest één os, spant hem in en je zet een tweede os onder hetzelfde juk. Je ploegt een stukje en als de vore niet recht wordt, probeer je een andere os. De dieren moeten even sterk zijn. Heb je eindelijk een goed span, dan beginnen de onderhandelingen over de prijs pas. Een span ossen kopen om vervolgens te keuren en dat alles tussen het aannemen van de uitnodiging en de feestmaaltijd? No way!

De volgende afwijzing spant de kroon: een vrouw getrouwd! Ja, nu kan dat tussen ontbijt en koffietijd. In het Midden-Oosten van destijds kostte het maanden van onderhandeling en de bruiloft duurde een week. Getrouwd? Oké, maar dan al langere tijd. Het excuus is niets anders dan: 'Ik heb zin in seks en kom niet!' Een slag in het gezicht van de gastheer.

De gastheer maakt zich terecht kwaad over deze beledigingen. Het voedsel wil hij niet laten bederven. De opdracht is duidelijk: *'Ga er snel op uit naar de*

straten en stegen van de stad en breng de armen en verminkten en kreupelen en blinden hier binnen. Mensen van eigen stad en volk, maar met een verwijzing naar de vorige parabel, niet in staat tot ook maar enige tegenprestatie. Een genademaaltijd.

Zelfs dan is de zaal niet vol. De dienaar heeft de gastheer begrepen; de zaal moet vol. De dienaar krijgt een zware taak. Hij moet langs heg en steg en voorbijgangers *'dwingen'* om naar de feestzaal te komen. Niet zoals de Spaanse inquisitie *'bekeerlingen'* maakte met een rekbank. Dat werkt niet. Vreemden overtuigen die waarschijnlijk nog nooit van de gastheer gehoord hebben. Een taak die de dienaar (lees: ik) met tact en geduld moet uitvoeren. Anders lukt het niet.

DE BRUIDEGOM TEGEMOET (MATTHEÛS 25: 1)

De genodigden hadden het goed begrepen. Dit was niet zomaar een gelijkenis. Het gaat om HET FEESTMAAL of BRUILOFTSMAAL: het beeld van het koninkrijk van God. Wat zullen ze gedaan hebben met de woorden: *'Want ik zeg u dat niemand van die mannen die genodigd waren, mijn maaltijd proeven zal.'* De schouders ophalen en verder gaan of toch... en wat doen wij? ■